

Posudek diplomové práce

Bc. Jan Krajíček

Formování regionu a proměna jeho rolí v průběhu 20. století: Českomoravská vrchovina

FFUK, 2014, 153 s.

Jan Krajíček je od počátku svého studia historie zaujat pro problematiku formování regionů, identity regionů a regionální identity. Ve své diplomní práci postavil do centra pozornosti proces utváření regionů a proměnu regionálních rolí, při jejichž analýze se opíral o koncept regionu v pojetí urbánních sociologů (Jiřího Musila, Pierra Bourdieu, Jana Müllera a Michala Illnera), geografů (Anssiho Paasiho a Pavla Chromého), historiků (Miroslava Hrocha, Evy Semotanové) a periferie/vnitřní periferie v pojetí Emmanuela Wallersteina a Hanse-Heinricha Nolteho. Teoretické koncepty je nutné aplikovat na vhodně zvolený empirický materiál. Autor se rozhodl pro konkrétní příklad z českých zemí, jenž by mohl posloužit pro prověření teoretických modelů a jako zvlášť vhodnou zvolil Českomoravskou vrchovinu jako případovou studii.

Vysočina či Českomoravská vrchovina, region, který byl ve středověku přirozenou bariérou oddělující Čechy a Moravu, prošel významným sociálně ekonomickým vývojem a současně i procesem sebeidentifikace. Efekt těchto procesů se projevil v nedávném ustavení Jihlavského kraje, jeho následném přejmenování na kraj Vysočina a vysokým stupněm identifikace obyvatel se svým krajem. Také v české veřejnosti je kraj Vysočina vnímán jako region s velmi zřetelně formulovanou identitou. V první polovině 20. století byla Českomoravská vrchovina vnímána a reprezentována krásnou literaturou i krajinomalbou jako chudá a zaostalá. Pro její obyvatele bylo naopak poměrně daleko do Prahy, nebo i do Brna. Na konci 20. století je Českomoravská vrchovina protnuta dálnicí spojující Čechy s Moravou. Postavení měst a vesnic podél dálnice se podstatně změnilo, méně již se to týká okresů a měst, které jsou od dálnice vzdáleny 30 a více kilometrů. Českomoravská vrchovina se v nedávné době stala předmětem výzkumu geografů a sociologů, je proto velmi užitečné srovnat jejich výsledky s poznatky historického výzkumu.

Vedle vlastivědné literatury, kartografie a statistik se pramenem pro Krajíčkovu studii stala i práce významného meziválečného národohospodáře a regionalisty Františka Radouše

(1881-1965), *Českomoravská vysočina: její hospodářské určení a technické zařízení*, Hradec Králové 1939. Již v první polovině 20. století vznikly studie, které nahlížely na problematiku regionů optikou geografie a sociologie. F. Radouš nabízel pro Vysočinu i řešení a ve své analýze navíc ke zmíněným přístupům přidal i pohled ekonomický v historické perspektivě.

Práce Jana Krajička představuje originální aplikaci teoretických konceptů na historický empirický materiál, nabízí protiváhu interpretace regionu na základě geografických výzkumů a dokazuje, že historická perspektiva pomáhá hlubšímu porozumění vývoje i vysvětlení současné silné identifikace obyvatel s jejich regionem. Případová studie byla vhodně zvolena. Práce je napsána čtivě a kultivovaně. Autor zvládl všechny spojené úkoly samostatně. Jsem přesvědčena, že práce po úspěšné obhajobě se může stát případně i základem pro rigorózní zkoušku a obhajobu jako práce rigorózní.

Hodnocení: výborně

19.6. 2014

Prof. PhDr. Luďa Klusáková, CSc.